

„Nowa Reforma” wychodzi dwa razy dziennie.

Przemierza wynosi:

Table with 5 columns: W Krakowie, w krajach niemieckich, w Austrii, w Rosji, w Grecji. Rows show subscription rates for different regions.

Przygotowanie i ogłoszenie (inzeraty) sprząta się nadrukła wprost do ADMINISTRACJI „NOWEJ REFORMY” w Krakowie.

W Krakowie sprzedawca numerów po 6 halery: w Biuro dzienników A. GŁUSZCZYŃSKIEGO, ulica Kłomska 2 i w BIURZE PŁOCHY ulica Karola Ludwika 3.

Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

Przenumeratę przyjmują: ZAMIEJSCOWA: Administracja „Nowej Reformy” i wszystkie urzędy pocztowe. GŁÓWNA REDAKCJA: Administracja „Nowej Reformy”.

Najważniejsze wiadomości, podane w dzisiejszym numerze „N. Reformy”.

Bunt wojskowy w Konstantynopolu. — Obsadzenie parlamentu przez zbuntowanych. — Ruch przeciw Młodoturkom. — Dymisja gabinetu tureckiego i prezydenta Izby. — Kiamil pasza wielkim wazirem. — Mobilizacja wojsk anatolijskich. — Stan beztraktatowy z Serbią. — Anglia a art. XXV traktatu berlińskiego. — Uznanie niezawisłości Bułgarii przez Turcję. — Nowi członkowie Izby panów.

Bunt wojskowy w Konstantynopolu.

(Tel. „N. Reformy”).

Konstantynopol. B. kor. donosi: Położenie jest poważne. Zbuntowani żołnierze obsadzili parlament i wpuszczają tylko deputowanych. Do zbuntowanych przylączyło się popółstwo uzbrojone. Żądają się, że zbuntowała się większa część garnizonu. Minister wojny ma rozporządzić tylko kilku batalionami i kilku bateriami. Szefik ul Islam pertraktuje ze zbuntowanymi; żądają oni między innymi także ustąpienia obecnego gabinetu. Nie przyszło do rozlewu krwi i jedynie dwaj oficerzy padli ofiarą wydarzeń. Jest wątpliwe, czy powstanie zostało zainicjowane przez wojsko; prawdopodobnie wywołana je unia liberalna i unia mahometańska.

Konstantynopol. Pierwszy bunt powstał w batalionie pułku anatolijskiego, który wyszedł z koszar pod dowództwem sofitów t. j. młodych duchownych, domagających się usunięcia obecnego rządu i przywrócenia przepisów islamu. Między batalionem anatolijskim a strzelcami z Saloniki, którzy stanowią najwierniejszy pułk sultana, przyszło do krwawych walk. Mówią o wielu rannych i zabitych. Rząd wysłał wojska dla ochrony parlamentu i Porty. Na moście prowadzącym z Pera do Konstantynopola, stoją tysiączne masy ludności; komunikacja prawie przerwana. Stambul zamknięty wojskiem. Dyktaturę wojskową uważają za niemiłą.

Konstantynopol. (Godz. 6 wieczorem). Pewien deputowany, podobny do jednego gorliwego członka partii młodoturckiej, został przez żołnierzy zamordowany.

Wielkie masy wojska udają się do Stambułu i przychodzą stamtąd. Niektóre oddziały maszerują bez ochorów i jawnie się zbuntowały, inni żołnierze zmuszają oficerów do towarzyszenia im.

Berlin. Biuro Wolfa donosi z Konstantynopola: Co do reakcyjnego charakteru rewolty wojskowej nilema wątpliwość. Wojska, wrogie rządowi, w siłę 5000 ludzi obsadzili parlament. Zbuntowani zatrzymali wszystkich oficerów w koszarach. Komitet rozporządza tylko strzelcami saloniczki. Każdej chwili należy oczekiwać krwawego starcia. Pogłoska, jakoby już w nocy przyszło do rzezi, jest nieprawdziwa. Dotychczas zabito tylko dwóch oficerów na moście stambulskim. Sklepy są zamknięte. Wielkie tłumy ludzi zebrały się na ulicach. Szefik ul Islam przedstawił Radzie ministrów żądania z buntowanych, a po naradzie ministrów sam odniósł odpowiedź Rady ministrów do parlamentu. Rewolucyoniści wpuszczają posłów do parlamentu. Prawie cały garnizon bierze udział w ruchu. Rząd rozporządza tylko kilku batalionami i trzema lub czterema armatami. Słychać, że także saloniccy strzelcy solidaryzują się z buntownikami.

Przebieg dnia wczorajszego był następujący: Rano wcześniej udali się dwa bataliony, stacjonowane w Serascen, do meczetu Soli i do parlamentu. Na ich czele szło tylko nie wielu oficerów, gdyż inni zostali uwięzieni w koszarach. Straż parlamentu, złożona ze strzelców saloniczki, została usunięta a oficerzy jej związani; podobnie usunięto straż w Porcie. Na placu Hipodromu zebrało się około 100.000 ludu, którzy zamknęli dostęp do parlamentu. — Później przylączyło się 6 tysięcy „sofitów” do zbranego tłumu i oświadczyło, że „tąj będą czekał na przywrócenie prawa szerszackiego”. Kilku oficerów należących do komitetu młodoturckiego, miało zginąć. Około godziny pół do 11 wyruszyło 22 armat z Pera do Stambułu. Stanowisko artylerji ma jak się zdaje wielkie znaczenie dla ruchu.

Konstantynopol. Powstańcy zachowują się spokojnie. Dowódca ich jest pewien podoficer. Do powstańców przylączyli się także pojedynczy żołnierze rozmaitych drobniejszych oddziałów wojskowych, oraz uzbrojeni cywili, wśród nich starcy i dzieci. Rewolucyoniści poprzecinali druty telegraficzne w mieście. Przed południem chcieli oni zabrać ze sobą oddział wojska, znajdujący się w ministerstwie wojny, jednakże konnica przeszkodziła im w tem. Było 6 zabitych. Po południu wymieniłi powstańcy straża z oddziałem konnicy. Ogólna liczba ofiar nie jest dotąd wielka. Są rozmaite oznaki, że rewolta zainicjowana była unia mahometańska, a unia liberalna chce z rewolty korzystać.

Konstantynopol. (G. 9 wiecz.) Minister sprawiedliwości ma być zamordowanym, minister marynarki zranionym, a minister wojny wziętym do niewoli. Według rozmaitych wiadomości zabito dotąd 17 osób, a około 30 zraniono.

W Dibre wojsko obsadziło urząd telegraficzny i wyszło do Konstantynopola zapytanie, czy sultan jeszcze żyje.

Ofiary. Konstantynopol. (G. 9 wiecz.) Minister sprawiedliwości ma być zamordowanym, minister marynarki zranionym, a minister wojny wziętym do niewoli.

Dymisja gabinetu. Konstantynopol. (Godz. 6 wieczorem). Wielki wezyr i cały gabinet podali się do dymisji, którą sultan przyjął. Oczekują nominacji Kiamila paszy, albo Saída paszy na stanowisko wielkiego wezyra, a Nazima na stanowisko ministra wojny.

Ustąpienie prezydenta Izby. Konstantynopol. (Godz. 6 wieczorem). Prezydent Izby deputowanych napisał własnie list do Porty, w którym daje wyraz przekonaniu,

że działa w interesie ojczyzny jeżeli dymisyonuje. Irade sultana. Konstantynopol. (G. 10 35 wiecz.). Pierwszy sekretarz sultana odczytał na placu parlamentu i przed parlamentem irade sultana, które donosi, że sultan przyjął dymisję gabinetu, a utworzenie nowego gabinetu jest w toku. Dla utrzymania pokoju i pomyślności kraju wydane będą zarządzenia. Wszyscy żołnierze, którzy wzięli udział w ruchu, będą ułaskawieni. Ponieważ Turcja jest państwem mahometańskim, wyda sultan zarządzenia, aby postanowienia prawa szerszackiego były szanowane. Sultana wzywa więc wojska, aby powróciły do koszar, a ludność, aby powróciła do spokojnej pracy. Kończąc irade, przesyła sultan poddanym swe cesarskie pozdrowienie. Odczytanie tego irade przyjęto burzliwymi okrzykami na cześć sultana.

Nowy gabinet. Paryż. Jak się agencja Havasa dowiaduje z Konstantynopola, Kiamil pasza mianowany został wielkim wezyrem, Saíd pasza ministrem spraw zagranicznych, a Nazim ministrem wojny.

Konstantynopol. (Godz. 10 35 w nocy). Właśnie marszałek Edhem pasza, generalissimus z wojny grecko-tureckiej, mianowany został ministrem wojny. Wojska z entuzjazmem przy dźwiękach muzyki odprowadziły Edhema paszę z Hlidu do Stambułu. Zdaje się, że wojska są zupełnie zadowolone.

Mobilizacja wojsk anatolijskich. Konstantynopol. Rząd zmobilizował wszystkie wojska anatolijskie.

Po zamordowaniu Hassana Sehmi. Konstantynopol. Sąd postanowił zarządzić ekshumację zwłok zamordowanego przed kilku dniami redaktora Hassana Sehmi.

Spadek kursów. Wiedeń. Wczoraj przy zamknięciu giełdy nastąpił spadek kursów z powodu wypadków w Konstantynopolu. Szczególnie ucierpiały papiery tureckie.

Traktaty handlowe. (Telegr. „N. Reformy”). Stan beztraktatowy z Serbią. Belgrad. B. kor. donosi: Wczoraj wieczorem ogłoszono oficjalny komunikat o rozbiści się układów handlowych między Austro-Węgrami a Serbią, ponieważ rząd austro-węgierski nie chciał się zgodzić na przewidywane przedłużenie dotychczasowego traktatu handlowego aż do porozumienia się co do nowego traktatu. Komunikat wyraża nadzieję, że stan beztraktatowy, który obecnie nastąpił, nie potrwa długo.

Wiedeń. O naradach ministrów, dotyczących traktatu handlowego z Serbią, donoszą dzienniki: Na jakich podstawach podjęte być mają na nowo rokowania o traktat z Serbią, zgoda nie jest dotąd wiadomą; nie jest zwłaszcza do wiadomości przyniesione stanowisko agraryszów w tej sprawie.

Traktat z Rumunią. Wiedeń. Dzisiaj pod przewodnictwem bar. Aerenthala rozpoczęła się narady ministerjalne w sprawie traktatu z Rumunią i Serbią. Rumunia otrzymała ten kontyngent dla importu mięsa do Austrii, jaki dawniej posiadała Serbia, t. j. 35.000 bitych wołów i 75.000 sztuk nierogacizny, nie od razu jednak, tylko kolejno, co rok więcej. Natomiast Rumunia przyznaje Austro-Węgrom ustępstwa w sprawie dowozu towarów przemysłowych do Rumunii.

Wypadki bałkańskie. (Telegr. „N. Reformy”). Rozposzczenie rezerwistów. Wiedeń. Transport rezerwistów z Bośni, Hercegowiny i Dalmacji (zob. depesze we wczorajszym wydaniu. Przep. red.) do miejsc zamieszkania, odbył się jak sądzą w kołach wojskowych — dwa do trzech tygodni. Ci żołnierze czynni, którzy należą do pułków, przeniesionych w ostatnich miesiącach do Bośni i Hercegowiny, pozostaną tam i nadal, a rozpuszczeni zostaną tylko rezerwiści. Z rezerwistów zapasowych będzie zatrzymaną pewna część, ale tylko — o ile możliwości — najmniejsza.

Art. XXV traktatu berlińskiego. Londyn. Biuro Reutersa dowiaduje się, że rząd angielski zawiadomił wczoraj formalnie rząd austro-węgierski, iż gotów jest zgodzić się na zniesienie artykułu XXV traktatu berlińskiego.

Reorganizacja armii serbskiej. Belgrad. Minister wojny Živković opracował plan reorganizacji armii.

Serbia i Rosja. Belgrad. Prasa ciągle jeszcze omawia stanowisko Rosji w sprawie bałkańskiej. Rosyjski poseł Siergiejew, chcąc załagodzić niechęć wróżnie, zaprosił króla Piotra do Petersburga dla odwiedzin cara, mimo to uspo-

bie nie dla Rosji nie jest korzystnym. Opowiadają, że w kraju rozdawane są portrety ks. Connaughta, który jest w Serbii bardzo popularny i gdyby się tylko pojawił w Belgradzie, natychmiast byłby obwołany królem.

Niezawisłość Bułgarii. Konstantynopol. „Levant Herald” donosi, że Porta jeszcze w tym tygodniu uzna niezawisłość królestwa Bułgarii, a król Ferdynand w przyszłym tygodniu uda się do Konstantynopola dla podziękowania sultanowi za uznanie niezawisłości.

Sofia. Dzienniki żądają interwencji mocarstw trójprzymierza w Konstantynopolu, celem przyspieszenia uznania niezawisłości Bułgarii.

Starcia grecko-tureckie. Saloniki. W piątek wieczorem przyszło tu do walki między Grekami a Turkami. Grecy obrzucili kamieniami i bombami szereg domów. Kilka domów uszkodzonych.

TELEGRAMY z dnia 14 kwietnia.

Wiedeń. Hold, jaki gmina miasta Wiednia zamierza złożyć cesarzowi z okazji pokojowego załatwienia przesilenia bałkańskiego, nastąpi w dniu 18 b. m. w Schönbrunnie.

Wiedeń. Następcą tronu niemieckiego w bieżącym miesiącu przybyć ma do Wiednia lub Bndapesztu, celem złożenia wizyty cesarzowi Franciszkowi Józefowi.

Nowi członkowie Izby panów. Wiedeń. „N. W. Tagblatt” donosi, że jeszcze przed zebraniem się Rady państwa będzie ogłoszona lista nowych członków Izby panów. Między innymi mianowani być mają: były minister Abrahamowicz, były kierownik ministerstwa oświaty Kanera, były kierownik ministerstwa handlu Mataja, prof. Filipowich, Hallwiche, niemiecki poeta ludowy Roseger, fabrykant Benedykt Schroll i t. d.

Represye wśród czeskich radykałów. Praga. W pewnym hotelu aresztowano wczoraj kilku mężów zaufania partji narodowo-radykalnej czeskiej, którzy się zebrałi na poufne narady z powodu rozwiązania ich organizacji. Również w Žizkowie aresztowano kilku przywódców radykalnych.

Przesilenie węgierskie. Wiedeń. — Dr Wekerle dzisiaj lub jutro przyjeżdżym będzie przez cesarza na posłuchaniu.

Co po przesileniu na Węgrzech, sądzą, że stanie się ono aktualnym dopiero w przyszłym tygodniu. Dr Wekerle porozumie się tu z bar. Bienenherem i min. skarbu Bilinskim co do kwestji bankowej. Ponieważ nie ma widoków, aby rząd austriacki zgodził się na skartelowany bank, prawdopodobny jest kompromis t. j. przedłużenie przywileju bankowego do r. 1917. (Dotąd trwa traktat ciwo-handlowy z Węgrami). Ponieważ atoli Sejm węgierski jest przeciwny takiemu przedłużeniu przywileju, gabinet podał się do dymisji. Przepuszczają, że nastąpi to w pierwszych dniach przyszłego tygodnia. Rozwiązanie przesilenia oczekiwane jest dopiero w Budapeszcie, dokąd cesarz udaje się 24 b. m. i gdzie powoła do siebie przywódców stronnic. Ostatecznej decyzji oczekiwano można dopiero z końcem b. m. Sądzą, że cesarz w pierwszym rzędzie nalegać będzie na dotrzymanie zawartego w swoim czasie paktu z koalicją i przeprowadzenie reformy wyborczej. Gdyby rząd dra Wekerle tego uczynić nie zdołał, cesarz poleci mu ustalenie innej większości parlamentarne, a gdyby się i to nie powiodło, nastąpi utworzenie innego rządu lub rozwiązanie Sejmu.

Zjazd Bülowa z Tittonim. Rzym. Opozycyjny „Giornale d'Italia” podnosi, że zjazd Tittoniego z Bülowem miał na celu przygotowanie zjazdu ces. Wilhelma z królem Emanuelem, między którymi z powodu ostatnich wypadków bałkańskich panuje pewne napięcie. Dziennik ten donosi także, że Tittoni nie chciał ogłaszać komunikatu o zjeździe z Bülowem po skutecznym doświadczeniu, jakiego doznał przy komunikacie o zjeździe z bar. Aerenthalem w Salzburgu, kiedy to zapewniono o zupełnym porozumieniu między rządem włoskim a austriackim, a następnie rząd włoski zaskoczony został aneksją Bośni.

Podróż Wilhelma II. Wildpark. Para cesarska i ks. Oskar wyjechali wczoraj przed południem do Wenecji.

Ustąpienie Tittoniego? Wiedeń. „N. Fe. Presse” donosi ze sfery dyplomatycznej, że Tittoni wbrew dotychczasowemu pogłoskom postanowił ustąpić.

Castro. Paryż. Agencja Havasa donosi z Kopenhagi, że rząd duński uchwałił nie pozwolić Castrowi wyładować w Antyllach duńskich.

Rowolnca w Persji. Dżulf. Pet. ag. tel. donosi: Z Urmi donoszą,

że tamtejszy gubernator, który jest zarządcą kierownikiem komisji dla spraw granicznych, został przez rewolucjonistów uwięziony i wysłany do Salmas. Innych członków komisji granicznej również aresztowano, jednakże po krótkim czasie znnowo wypuszczono na wolność. Wszystkie urzędowe instytucje, z wyjątkiem urzędu cłowego, są w rękach rewolucjonistów.

Ochrona dzieci. Z prezydium krakowskiej sekcji krajowego komitetu dla spraw ochrony dzieci otrzymujemy następujący komunikat:

Gdy z powodu nieprzewidywanych przeszkód wyznaczone uchwałą z dnia 4 marca b. r. posiedzenia krakowskiej sekcji krajowego komitetu dla spraw ochrony dzieci nie przyszły do skutku, przeto celem wykonania programu, postanowiono o ostatnim posiedzeniu tej sekcji, wydział wykonawczy postanowił odbyć posiedzenia pełnej sekcji w dniach 17 b. m., 24 b. m. i 1 maja, o godzinie 6 wieczór w sali Rady powiatowej (ul. Pijarska 1).

Przedmiotem obrad będą następujące sprawy: Dnia 17 b. m.: 1) Projekt memoriału do Koła polskiego i do komisji ustawodawczej Izby wyższej Rady państwa, obejmującego przedstawienie postulatów, odnoszących się do zamierzonej reformy postanowień ustawy cywilnej w zakresie stosunków rodzinnych, opieki i kurateli. (Referent prof. dr Fryderyk Zoll junior); 2) Projekt petycji do Wydziału krajowego w przedmiocie założenia w Krakowie domu podzrządków, względnie przytuliska dla opuszczonych niemowląt. (Referent dr Bronisław Olearski); 3) Projekt memoriału do Wydziału krajowego z przedstawieniem projektu do ustawy krajowej, mającej na celu organizację publicznej opieki nad niemowlętami, oddanymi na wychowanie osobom obcym za opłatą. (Referent dr Ryszard Reiner); 4) Ponowne ukonstytuowanie się komisji pedagogicznej, omówienie programu tej komisji i wybór referentów.

Dnia 24 b. m.: Projekt memoriału do Koła polskiego i do komisji ustawodawczej Izby państwa, obejmującego przedstawienie postulatów w przedmiocie projektowanej ustawy o przynusowem wychowaniu zaniedbanej młodzieży (Jugendfürsorgegesetz). Referenci poseł dr Franciszek Bujak i dr Józef Serkowski.

Dnia 1 maja: Projekt memoriału do Koła polskiego i do komisji legislacyjnej Izby wyższej Rady państwa, obejmującego przedstawienie postulatów, odnoszących się do zamierzonej reformy postanowień ustawy karnej w zastosowaniu do młodocianych przestępców. (Referent prof. dr Józef Rosenblatt).

Projekt ustawy. Zarząd organizacji publicznej opieki nad niemowlętami oddanymi na wychowanie osobom obcym za opłatą w formie projektu do ustawy krajowej, przedstawia się następująco:

§ 1) Ustawa ma na celu ochronę dzieci poniżej 3 lat, utrzymywanych za zapłatą u osób obcych, nie zaś u rodziców, względnie matki albo opiekuna.

§ 2) Dla ochrony dzieci, w § 1) wymienionych, zarządza się: a) urzędowe badanie kwalifikacji osób, podejmujących się wychowania obcych dzieci za zapłatą i zaprowadzenie odpowiednich książeczek legitymacyjnych; b) utrzymywanie w widoczności wychowawców i dzieci, oddanych im w opiekę; c) urzędowy nadzór nad stanem wychowania i utrzymania dziecka; d) odbieranie dzieci uciążliwym pielegnowanych lub zgola zaniedbanych; e) nakładanie kar za przekroczenia przepisów tej ustawy; i) udzielanie nagród w myśl § 12).

§ 3) Dzieci oddawać można na wychowanie za opłatą tylko takim osobom, które: a) nie korzystają same z publicznego zaopatrzenia obcych; b) są fizycznie zdolne do wychowania dzieci i nie są dotknięte chorobami zaraźliwymi; c) zachowują się nienagannie pod względem moralnym; d) stale przebywają w pewnej miejscowości; e) mają mieszkanie, odpowiadające wymogom higieny; f) mają dostateczne środki dla własnego utrzymania, względnie zdolną wykazać, że posiadają warunki do zaopiekowania. Osoby, przyjmujące dzieci obce (§ 1) na wychowanie za zapłatą, powinny donieść o tem najpóźniej w przeciągu 14 dni miesiącowemu urzędowi gminnemu, niezależnie od obowiązku meldunkowego, objętego przepisami policyjnymi. Urząd ten stwierdzi bezwzględnie, czy zachodzą wszystkie warunki odpowiedzialnego umieszczenia dziecka w opiece, a w razie pomyślnego wyniku wyda odpowiednią książeczkę legitymacyjną. W zasadzie jednej wychowawczyni jedno tylko dziecko należy powierzać.

§ 4) Kto w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy ma na utrzymaniu obce dziecko za zapłatą, winien w przeciągu 4 tygodni podać to do wiadomości urzędowi gminnemu i żądać wydania legitymacji. W razie, gdyby w powyżej określonym przeciągu czasu władzy nie wiadomono, albo w razie, gdyby urząd z powodu braku warunków, określonych w § 3), odmówił wydania legitymacji, postara się urząd gminny w przypadku nagłym bezwzględnie o odpowiednie inne umieszczenie dziecka, o czem też zawiadomi tę osobę lub władzę, która dziecko oddała w opiekę osoby obcej. Koszta tymczasowego umieszczenia dziecka poniesie strona, obowiązana do jego utrzymania.

§ 5) Legitymacja (wzór 1) i formularz (wzór III, A) wypisła urząd gminny (§ 4), formularz (wzór III, B) osoby, wykonujące nadzór.

§ 6) Wykaz osób, które się zajmują wychowywaniem obcych dzieci za zapłatą i wykaz dzieci, powierzonych obcej opiece, ma być utrzymywany w urzędzie gminnym.

§ 7) Skoro tylko dziecko wychodzi z dotychczasowej opieki lub skoro ukończył trzeci rok życia, wychowawca obowiązany jest donieść o tem władzy w przeciągu dni 14, przedkładając książeczkę legitymacyjną dla wpisania daty ustania opieki, względnie ukończenia trzeciego roku życia.

§ 8) Nadzór wykonuje się: 1) przez oddzielny lekarski, które mają nastąpić a) najpóźniej w przeciągu dwóch tygodni po oddaniu dziecka w opiekę, względnie oddanie do dzieci, znajdujących się już w opiece, w przeciągu 8 tygodni po wejściu w życie niniejszej ustawy; b) następnie najpóźniej co pół roku. Nadzór ten ma wykonywać gmina przez swoje organa sanitarne. W gminach, które nie mają własnych lekarzy, wykonuje nadzór lekarz okręgowy, względnie powiatowy. 2) Urząd gminny ma obowiązek badania przynajmniej raz na kwartał stanu utrzymywania dzieci. 3) Uprawieni są również do nadzoru: c. k. lekarz powiatowy, miejscowy duszpasterz, członkowie Rady sterującej lub opiekunicy i organa, ustanowione do opieki nad ubogimi. 4) Osoby, wykonujące nadzór, mają spoznać swą wiadomość w książeczce legitymacyjnej i o dostrzeżonych usterkach donieść urzędowi gminnemu.

§ 9) W razie zachorowania dziecka, pozostającego w opiece, należy natychmiast zażądać pomocy lekarskiej; dla dzieci, utrzymywanych z funduszu publicznego, należy zawiadomić lekarza urzędowego, a równocześnie zawiadomić urząd gminny.

§ 10) W razie zaniedbania obowiązków, przepisanych niniejszą ustawą, władza ma postąpić w myśl § 4. Zaniedbanie doniesień, przepisanych tą ustawą (§§ 3, 4 i 7), będzie karane przez władzę polityczną i instancjami karą pieniężną do 50 koron na rzecz miejscowego funduszu ubogich, a w razie nieściągalności aresztem do 5 dni.

§ 11) Wydział krajowy jest upoważniony na wniosek urzędu gminnego udzielać pochwał lub nagród pieniężnych z krajowego funduszu sterowanego tym osobom, które dobrze opiekowały się dziećmi, oddanymi im na wychowanie.

przysła do skutku budowa domu akademickiego przy ul. Jabłonowskich, w którym to domu już od kilku lat znajduje corocznie stu kilkadziesiąt akademików tańle i z wymogami nowoczesnej higieny urządzone mieszkania, gdzie wreszcie skupia się na gruncie neutralnym życie towarzyskie młodzieży wszechkierunkowej.

W dowód zasług położonych dla naszego miasta, wręczył s. p. Wołodkiewiczowi w 1904 roku imieniem miasta prezydent dr Leo dyplom honorowy, który pięknie odobiony przez jednego z polskich malarzy, zwieszają się ze ściany czytelni Bratniej Pomocy U. U. J.

Cześć pamięci zacnego obywatela.

Ku czci **Modrzejewskiej**. Na wiadomość o śmierci genialnej artystki polskiej zebrał się w komplecie wydział czytelni artystów teatru miejskiego w Krakowie. — Przez czytelnię dyr. Soliński zagałi posiedzenie wspomnieniem niezatartych niżej zasług Modrzejewskiej dla sceny polskiej, niegasnącego blasku jej wielkiej sztuki. Zebrałi wystuchali wspomnienia, stojąc, na znak żałoby. — W dalszym ciągu posiedzenia przystąpiono do debaty nad sposobami uczczenia pamięci Modrzejewskiej. Uchwalono w piątek przed przedstawieniem „Mazepę”, w której to tragedji Modrzejewska świeciła jeden z największych swych triumfów — złożyła zmarłej uroczysty hold. Ponadto postanowiono na znak trwałej czci dla Modrzejewskiej ustawić w foyer teatru marmurowy bust artystki.

Na sprowadzenie zwłok **Juliusza Słowackiego** do kraju nadeszły na ręce akademickiego komitetu w Krakowie w dalszym ciągu składki następujące osoby i instytucje: Rada powiatowa krakowska 20 K, tarnobrzaska 10 K, stanisławowska 50 K; razem 80 K. Marcelina Sembrich Kochańska 200 K, Koło Polek w Katowym 25 K 35 h, Czytelnia polska akademików górniczych w Leoben 10 K, redakcja „Krytyki” 12 K; razem 247 K 35 h. Zebrane na listy składkowe komitetu: Dębicki 15 K, Lukomski 58 K, dr Marenczyk 22 K 30 h, T. S. L. w Horoziance 8 K 50 h, Holec 25 K, Lewakowska 48 K 71 h, Bernhard 7 K 50 h, Musnicki 56 K 87 h, Judejkówna 3 K 69 h, Kamiński 8 K 06 h, Bożiewiczówna 6 K, br. Götzkowicz 31 K, Jankiewiczówna 57 K 01 h, Heliasz 13 K 43 h, Kochman 11 K; razem 372 K 07 h. Stan funduszu akademickiego komitetu sprowadzenia zwłok Juliusza Słowackiego do kraju w Krakowie wynosi obecnie kwotę 10.143 K 69 h, które złożone są na książeczce wkladkowej Banku krajowego nr 8843, książeczce wkladkowej Banku „Ziwnostenska” nr 3725 i na rachunku czekowym pocztowym Kasy oszczędności w Wiedniu nr 24.345. Komitet uprasza osoby, posiadające listy składkowe, aby je wraz z pieniędzmi przesyłały jak najprędzej podług adresu na listach uwiecznionych, gdyż wobec uchwały wiecu z dnia 3 b. m., koniecznym jest jak najszybsze zgromadzenie funduszu w rękach komitetu.

„Rękawka”, obchodzona wczoraj tradycyjnym zrywaniem na Krzemionkach, zgromadziła tysiączne rzesze ludu u stóp kopca Krakusa. Wzdłuż drogi, wiodącej na główne pole uroczystości, na którym odbywały się zapasy o nagrodę za wykonanie najrozmaitszych ćwiczeń gimnastycznych, rozpostarła swoje namioty rzesza przekupniów z najrozmaitszymi przmakami odpustowymi oraz z przyrządami „muzycznymi”, przy których hałasie obsepymano się deszczem „confetti”. Zabawa tłumów trwała do późnego wieczora, a przybierała niekiedy takie formy, że silnie skonygnowana miejska policja podgórska musiała niejednokrotnie wkraczać.

W czasie Rękawki ruch tramwajowy był zdwojony na wszystkich liniach tramwajowych. Dyrekcja tramwajów użyła wczoraj wszystkich wozów zapasowych, aby móżdż przewieźć do mostu podgórskiego uczestników zabawy.

Podczas obchodu aresztowała miejska policja podgórska kilkunastu maolentnych kieszonkowych złodziei, którzy, korzystając z natłoku, dopuszczali się kradzieży.

Z Instytutu muzycznego. W wieczorne kameralnym, który odbył się we wtorek, 20 b. m., w lokalu klubu prawników i Koła artystyczno-literackiego (ul. Floryańska 1. 28), weźmie udział dr Adolf Chybiński, który wypowie odczyt o Józefie Haydnie. Wieczór poświęcony jest setnej rocznicy śmierci Józefa Haydny.

Święcone w Klubie urzędników poczty i telegrafu urządził wydział dla członków, ich rodzin i wprowadzonych przez nich gości w sobotę 17 17 b. m. o godz. 8 wieczorem, przy dźwiękach muzyki wojskowej 56 p. p., w połączeniu z zabawą taneczną. Zgłoszenia przyjmuje sekretaryat Klubu (Lubicz 5) codziennie w godzinach wieczornych aż do piątku 16 b. m. włącznie.

Nagła śmierć. Wczoraj o g. 7 wieczorem wewnątrz pogotowia ratunkowego Grzegorzka na ul. Piaski 1. 23 do Maryi Owsianki, 32 lat liczącej żony robotnika, która nagle ciężko zanlemona. Gdy pogotowie przybyło na miejsce, zastało już zwłoki. Przyczyną śmierci Owsianki jest prawdopodobnie paraliż serca.

Podróż informacyjna prof. Pogodina. Znany przyjaciel Polaków prof. Pogodina, ogłasza w piśmie warszawskich list następujący: Dnia 14 b. m. przyjadę na dwa dni do Warszawy, w celu poznania bezpośredniego stosunku politycznych terenów, panujących w Warszawie. Chciałbym bardzo mieć możliwość zetknięcia się z postępowcami polskimi. Nie wiem jeszcze, gdzie się zatrzymam, ale w każdym razie mój adres dokładny będzie wiadomy p. dr. Zdzisław Dmochowski (pl. Aleksandra 18). Prosiłbym prasę warszawską postępową, żeby raczyła podać do wiadomości społeczeństwa warszawskiego o moim przyjeździe, jak i o tem, że zostanę w Warszawie dwa dni, czwartek i piątek, 15 i 16 b. m. Chciałbym skorzystać z swojego pobytu w Warszawie, żeby mieć dokładne wiadomości o nastroju społeczeństwa i jego dążeniach teraźniejszych.

Aresztowania w Warszawie. Pisma warszawskie donoszą: W sobotę po południu wypuszczono z aresztu na ratunku na wolność, aresztowanego niedawno p. Fuglewicza, właściciela kawiarni „Louvre”.

Nowy intendant teatrów w Wiedniu. Z Wiednia telefonują: B. minister poseł Ebenhoch został na intendantem teatrów nadwornych.

Podróż balonu. Z Sarajewa telegrafują: Przybył tu wczoraj balon „Hrabia Zeppelin”, który się zniósł w Dreźnie i drogą do Sarajewa przebył w 21 godzinach.

Trzęsienie ziemi. Z Tryestu telegrafują: W niedzielę rano stwierdzono tutaj bardzo silne trzęsienie ziemi w wielkim oddaleniu. Omgodaj w nocy obserwowano podobne trzęsienie ziemi.

Ekeplozja w kopalni. Z Hamburgu w Westfalii telegrafują: W szybie „Deutscher Kaiser” nastąpiła eksplozja gazów, przy czem 5 robotników zginęło.

dział zastępca prokuratora państwa dr Marian Lang, sędzia śledczy dr Gniewosz, oraz zastępca więzielnia p. Waclaw Przybył, który wraz z zastępcą swoim p. Polaczkiem i dozorcami był świadkiem i czynnym uczestnikiem tej więzielniej katastrofy.

Komisja ustaliła następujące szczegóły: Na wchodzącego do celi dozorcę Świtazka, który na żądanie Biłskiego otwarił cele, aby Biłski mógł sobie przynieść świeżej wody z wodociągu, rzucił się z rękami, skreconymi w pętle, nie Gielesz, lecz Jakób Orkisz. Bandyta ten, mający być wydany w tych dniach Rosji za pospolity bandytyzm, wciągnął do celi duszonego Świtazka, którego z tyłu wpechnął do środka Biłski. Współwięzień tej celi Gustaw Oficyał nie brał udziału w wykonaniu planu nieczeki i podczas całego zajścia stał na boku w korytarzu, dokąd wyszedł po otwarciu drzwi celi. Świtazka, jak to już donieśliśmy, ocalał od niechcibnej śmierci uduszenia dozorca Leon Pasenkowski, który wyrwał swego kolegę z rąk bandytów (Biłskiego i Orkisz); Gielesz nie brał także udziału w upadku, a wydosławszy się z nim na korytarz, zamknął drzwi celi. Wtedy na tumult wszczęty nadeszli zastępca więzielnia p. Waclaw Przybył, zastępca jego p. Polaczek i pięciu dozorców, uzbójzonych w szabie i karabiny, z nasadzonemi bagnietami.

Ponieważ bandyci zniszczyli w drzazgi całe urządzenie kaźni i deskami w rękach bronili przystępu do siebie, p. Przybył po wielokrotnych słownych upomnieniach kazał włożyć jednemu z dozorców karabin (bez bagnetu) do otworu, jaki na wysokości 1 metra od podłogi znajduje się w każdej drzwiach kaźni, by dozorca przez otwory te mógł każdej chwili kontrolować czynności więźniów. Dozorca Wincenty Wolański najpierw nabił broń ostrym ładunkiem, poczem włożył łufę do otworu, a widząc, że Biłski zamierza wielkim kawałem drzewa ugodzić w głowę wchodzącego do celi p. Przybyła, strzelił, nie mierząc; kula trafiła jednak w głowę Biłskiego, który schylił się, by ująć ręką za łufę karabinu, i położyła go trupem prawie na miejscu. Biłski w kilka minut po przybyciu lekarza więziennego, dra Jankowskiego, zakończył życie.

Następnie celę opróżniono, a pozostałych więźniów w kajdany okuto i umieszczono w oddzielnych kaźniach.

Kulę z karabinu (broń dawnego systemu Werdla) znalezione na podłodze, odbita od cegły w ścianie.

Jak się dowiadujemy, dozorca Wolański, który zastrzelił Biłskiego, nie byłże miał wytoczonego śledztwa sądowo-karnego, lecz tylko dochodzenie dyscyplinarne, natomiast prokuratora państwa ukończył już śledztwo wstępne przeciw Jakobowi Orkiszowi, o zbrodnię usiłowanego morderstwa z § 134 n. k. (zamiar uduszenia dozorca Świtazka) i o zbrodnię gwałtu publicznego z § 81 u. k. o gwałtowny opór z bronią w rękę, przeciw urzędowaniu władzy. Jan Gielesz i Gustaw Oficyał w sprawie tej występować będą tylko w charakterze świadków.

Sekeya zwłok zabitego Biłskiego odbędzie się dziś.

Co się tyczy uknutego spisku więźniów, aby wydobyć się na wolność, podnieść należy, że niejaki Dyrek, który przed kilkunastu dniami opuścił więzienie krakowskie, doniósł o sfsku szczegółowo policji. Władze więzienne jednak na doniesienie policji w tej mierze, ograniczyły się do przeprowadzenia rewizji w celach więziennych, a nie znalazły żadnych podejrzanych przedmiotów, nie uwierzyły wieściom o planowanej ucieczce więźniów i nie przedsięwzięły żadnych zapobiegawczych zarządzeń. Tymczasem plan takiej masowej ucieczki z więzienia istniał, a jeśli nie został urzeczywistniony, jest to zasługa przypadku. W tej sprawie przypadkiem takim było to, że dozorca Pasenkowski, którego służba w tym dniu kończyła się o godzinie 12 południe, spóźnił się z odej-

ściem do mieszkania i słysząc krzyk Świtazka, mógł go ocalić od śmierci, oraz przeszkodził masowej ucieczce zbrodniarzy.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:
Miehał Konopiński.

Such przejezdnych.
Kraków, 13 kwietnia.

HOTEL KRAKOWSKI: hr. Kazimierz Grocholski z bratem z Wiednia, inż. Stanisław Ligarzewski z żoną z Warszawy, inż. Jan Bogdański ze Stanisławowa, prof. Józef Furtek z Ciesznowa, prof. Wojciech Smolicki z Zloczowa, prof. August Teodorowicz ze Lwowa, Zbigniew Howard z Tarnopola, Ignacy Szpindler z Sosnowca, Wojciech Rożek z Wiednia, Karol Ziłkowski z Pleszewa (Ks. Pozn.), Mieczysław Żołyński ze Lwowa, Stanisław Huss z Kijowa, Antoni Biłski z Tarnopola, Karolowie Makowcy z Biały, Maksymilian Danziger z Katowic, Bertold i Leo Schaaf z Katowic, Stanisława Grochowska i Helena Szyckay z Granicy, Daniel Wollrand i Szczoapan Wisner z Granicy, Hilary Gampf z Ojowa, Aleksander Brodkiwicz z Tarnobrzega, radca sądu Stanisław Oberżyński ze Lwowa, Edwardowie Wasung z Okocima, Józef Hodyn z Pragi.

HOTEL CENTRALNY: Adam Szymański z Warszawy, dr Feliks Czajkowski z Krosna, inż. Karol Krajcar ze Lwowa, Stegfried Reinemann z Monachium, Artur Radwański z Zakopanego, Iwan Woloszyński, Miśta Grodkiewicz z Laszki, Stanisławowie Gryglaszewscy z Borszczowa, inż. Franciszek Bernkopf ze Lwowa, Jan Rembowski z Zakopanego, dr Józef Morawiecki ze Lwowa, Aleksander Bonkowski i Jerzy Placinski z rodziną z Dąbrowy Górniczej, inż. Stanisławowie Skasbinscy i Marya Kochnowska z Grodka (Król. Pol.), dr Jakób Springer z Boch. ni, Rudolf Ranciglo z Krzeszawic, dr Władysław Osmolicki z Warszawy, Franciszek i Julia Matysz z Marklowic, Marya Kurdział z Gorlic, Edward Linder z Frystatu, dr Aleksander Karpf z Przeworska, Wawrz. Legutko z żoną z Szekawicy, dr Gustaw Blatt ze Lwowa, Gerson Marosi z Veszprim (Węgry), Romanowie Grywieńscy z Borsławowa, inż. Edward Strzelecki z rodziną z Łodzi, Rudolf Fuchs z Plau, Franciszek Popowicz z Blandy od M. Schönberg, Stanisław Zagrodzki z rodziną z Miechowa, Józef Wojcicki z matką z Celin (Król. Pol.), Jakób Spandorf z Nowosiedlicy (Bukowina).

HOTEL SASKI: Sk. Weyland z Łodzi, J. Łuczkiewicz ze Lwowa, M. Świeżyński z Dąbrowy, O. Jokisz z Półki, A. Ruszczyński z Leszna, W. Krzyżanowska z Rosji, J. Imersdaler z Dronobuzo, A. Schuenert z Moskwy, Wł. Osmolicki z Warszawy, Wł. Otto z Piotrkowa, L. Vetter z Cieplic, J. Biłłuska i G. Woklerowa z gub. kijowskiej, E. Hein z Bielska.

Kronika.
Dziś: Kraków, środa 14 kwietnia.
Kalendarzyk kościelny: Justyna i Lambert.
Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 4 min. 50, zachód o godz. 6 m. 29; długość dnia godzin 13 min. 39.

Teatr miejski w Krakowie: „Matgorzata”.

Teatr ludowy: zamknięty.

Odczyt w klubie prawników i Kole artyst.-literackim ks. dra Karczmarczyka „Ewangelia wobec form sztuki starożytnej”, poczem święcone o pół do 8 wiecz.

Zebrań miesięczne członków Tow. ogrodniczego w gmachu chem. uniw. o 6 wiecz.

Teatr miejski we Lwowie: „Lekomyślna siostra”.

† Konstanty Wołodkiewicz, znany obywatel i filantrop, zmarł po dłuższej chorobie 18 b. m. w Monte Carlo w hotelu Balmoral, przeżywszy 82 lat. Pogrzeb odbył się w Niele d. 12 b. m. z kaplicy na cmentarzu Cancele.

S. p. Wołodkiewicz znanym był powszechnie w Krakowie, gdzie był jednym z najszlachetniejszych filantropów. Zajmował się żywo sztuką, zwłaszcza rzeźbą i swoim kosztem ofiarował miastu dwa piękne posągi, stojące a na krakowskich plantach, jeden spizowy Bojana, drugi Fredry, zdobiący plac przed bramą wchodową teatru miejskiego.

Krakowska młodzież akademicka znalazła w s. p. Wołodkiewiczu prawdziwego przyjaciela i dobrodzieja. Jego bowiem staraniem i funduszami

została do skutku budowa domu akademickiego przy ul. Jabłonowskich, w którym to domu już od kilku lat znajduje corocznie stu kilkadziesiąt akademików tańle i z wymogami nowoczesnej higieny urządzone mieszkania, gdzie wreszcie skupia się na gruncie neutralnym życie towarzyskie młodzieży wszechkierunkowej.

W dowód zasług położonych dla naszego miasta, wręczył s. p. Wołodkiewiczowi w 1904 roku imieniem miasta prezydent dr Leo dyplom honorowy, który pięknie odobiony przez jednego z polskich malarzy, zwieszają się ze ściany czytelni Bratniej Pomocy U. U. J.

Cześć pamięci zacnego obywatela.

Ku czci **Modrzejewskiej**. Na wiadomość o śmierci genialnej artystki polskiej zebrał się w komplecie wydział czytelni artystów teatru miejskiego w Krakowie. — Przez czytelnię dyr. Soliński zagałi posiedzenie wspomnieniem niezatartych niżej zasług Modrzejewskiej dla sceny polskiej, niegasnącego blasku jej wielkiej sztuki. Zebrałi wystuchali wspomnienia, stojąc, na znak żałoby. — W dalszym ciągu posiedzenia przystąpiono do debaty nad sposobami uczczenia pamięci Modrzejewskiej. Uchwalono w piątek przed przedstawieniem „Mazepę”, w której to tragedji Modrzejewska świeciła jeden z największych swych triumfów — złożyła zmarłej uroczysty hold. Ponadto postanowiono na znak trwałej czci dla Modrzejewskiej ustawić w foyer teatru marmurowy bust artystki.

Na sprowadzenie zwłok **Juliusza Słowackiego** do kraju nadeszły na ręce akademickiego komitetu w Krakowie w dalszym ciągu składki następujące osoby i instytucje: Rada powiatowa krakowska 20 K, tarnobrzaska 10 K, stanisławowska 50 K; razem 80 K. Marcelina Sembrich Kochańska 200 K, Koło Polek w Katowym 25 K 35 h, Czytelnia polska akademików górniczych w Leoben 10 K, redakcja „Krytyki” 12 K; razem 247 K 35 h. Zebrane na listy składkowe komitetu: Dębicki 15 K, Lukomski 58 K, dr Marenczyk 22 K 30 h, T. S. L. w Horoziance 8 K 50 h, Holec 25 K, Lewakowska 48 K 71 h, Bernhard 7 K 50 h, Musnicki 56 K 87 h, Judejkówna 3 K 69 h, Kamiński 8 K 06 h, Bożiewiczówna 6 K, br. Götzkowicz 31 K, Jankiewiczówna 57 K 01 h, Heliasz 13 K 43 h, Kochman 11 K; razem 372 K 07 h. Stan funduszu akademickiego komitetu sprowadzenia zwłok Juliusza Słowackiego do kraju w Krakowie wynosi obecnie kwotę 10.143 K 69 h, które złożone są na książeczce wkladkowej Banku krajowego nr 8843, książeczce wkladkowej Banku „Ziwnostenska” nr 3725 i na rachunku czekowym pocztowym Kasy oszczędności w Wiedniu nr 24.345. Komitet uprasza osoby, posiadające listy składkowe, aby je wraz z pieniędzmi przesyłały jak najprędzej podług adresu na listach uwiecznionych, gdyż wobec uchwały wiecu z dnia 3 b. m., koniecznym jest jak najszybsze zgromadzenie funduszu w rękach komitetu.

„Rękawka”, obchodzona wczoraj tradycyjnym zrywaniem na Krzemionkach, zgromadziła tysiączne rzesze ludu u stóp kopca Krakusa. Wzdłuż drogi, wiodącej na główne pole uroczystości, na którym odbywały się zapasy o nagrodę za wykonanie najrozmaitszych ćwiczeń gimnastycznych, rozpostarła swoje namioty rzesza przekupniów z najrozmaitszymi przmakami odpustowymi oraz z przyrządami „muzycznymi”, przy których hałasie obsepymano się deszczem „confetti”. Zabawa tłumów trwała do późnego wieczora, a przybierała niekiedy takie formy, że silnie skonygnowana miejska policja podgórska musiała niejednokrotnie wkraczać.

W czasie Rękawki ruch tramwajowy był zdwojony na wszystkich liniach tramwajowych. Dyrekcja tramwajów użyła wczoraj wszystkich wozów zapasowych, aby móżdż przewieźć do mostu podgórskiego uczestników zabawy.

Podczas obchodu aresztowała miejska policja podgórska kilkunastu maolentnych kieszonkowych złodziei, którzy, korzystając z natłoku, dopuszczali się kradzieży.

Zmarli:
Aleksandrowa Zeliwerowiczowa, żona dyrektora teatru polskiego w Łodzi, zmarła w sobotę w Łodzi.
Jan Jeleński, długoletni redaktor „Roli”, zmarł w Warszawie.
Ludmiła Cachołówna, nauczycielka, przeżywszy 28 lat zmarła w Krakowie. Pogrzeb odbędzie się dziś z domu żałoby przy ul. Reformackiej 1. 1 o godz. 4 po południu na cmentarz.
Marian Czaś, emerytowany sekretarz sądu kraj. w Krakowie, zmarł dnia 12 b. m. w 51 roku życia.

Zastrzelenie bandyty w więzieniu.
Wczoraj po południu odbyła się ponowna komisja sądowa w celi więzielniej nr. 84, w której w południe wielkocennej niedzieli rozegrał się znany krwawy dramat, zakończony zastrzeleniem więźnia Romana Biłskiego-Barcickiego. W komisji wziął u-

dział zastępca prokuratora państwa dr Marian Lang, sędzia śledczy dr Gniewosz, oraz zastępca więzielnia p. Waclaw Przybył, który wraz z zastępcą swoim p. Polaczkiem i dozorcami był świadkiem i czynnym uczestnikiem tej więzielniej katastrofy.

Komisja ustaliła następujące szczegóły: Na wchodzącego do celi dozorcę Świtazka, który na żądanie Biłskiego otwarił cele, aby Biłski mógł sobie przynieść świeżej wody z wodociągu, rzucił się z rękami, skreconymi w pętle, nie Gielesz, lecz Jakób Orkisz. Bandyta ten, mający być wydany w tych dniach Rosji za pospolity bandytyzm, wciągnął do celi duszonego Świtazka, którego z tyłu wpechnął do środka Biłski. Współwięzień tej celi Gustaw Oficyał nie brał udziału w wykonaniu planu nieczeki i podczas całego zajścia stał na boku w korytarzu, dokąd wyszedł po otwarciu drzwi celi. Świtazka, jak to już donieśliśmy, ocalał od niechcibnej śmierci uduszenia dozorca Leon Pasenkowski, który wyrwał swego kolegę z rąk bandytów (Biłskiego i Orkisz); Gielesz nie brał także udziału w upadku, a wydosławszy się z nim na korytarz, zamknął drzwi celi. Wtedy na tumult wszczęty nadeszli zastępca więzielnia p. Waclaw Przybył, zastępca jego p. Polaczek i pięciu dozorców, uzbójzonych w szabie i karabiny, z nasadzonemi bagnietami.

Ponieważ bandyci zniszczyli w drzazgi całe urządzenie kaźni i deskami w rękach bronili przystępu do siebie, p. Przybył po wielokrotnych słownych upomnieniach kazał włożyć jednemu z dozorców karabin (bez bagnetu) do otworu, jaki na wysokości 1 metra od podłogi znajduje się w każdej drzwiach kaźni, by dozorca przez otwory te mógł każdej chwili kontrolować czynności więźniów. Dozorca Wincenty Wolański najpierw nabił broń ostrym ładunkiem, poczem włożył łufę do otworu, a widząc, że Biłski zamierza wielkim kawałem drzewa ugodzić w głowę wchodzącego do celi p. Przybyła, strzelił, nie mierząc; kula trafiła jednak w głowę Biłskiego, który schylił się, by ująć ręką za łufę karabinu, i położyła go trupem prawie na miejscu. Biłski w kilka minut po przybyciu lekarza więziennego, dra Jankowskiego, zakończył życie.

Następnie celę opróżniono, a pozostałych więźniów w kajdany okuto i umieszczono w oddzielnych kaźniach.

Kulę z karabinu (broń dawnego systemu Werdla) znalezione na podłodze, odbita od cegły w ścianie.

Jak się dowiadujemy, dozorca Wolański, który zastrzelił Biłskiego, nie byłże miał wytoczonego śledztwa sądowo-karnego, lecz tylko dochodzenie dyscyplinarne, natomiast prokuratora państwa ukończył już śledztwo wstępne przeciw Jakobowi Orkiszowi, o zbrodnię usiłowanego morderstwa z § 134 n. k. (zamiar uduszenia dozorca Świtazka) i o zbrodnię gwałtu publicznego z § 81 u. k. o gwałtowny opór z bronią w rękę, przeciw urzędowaniu władzy. Jan Gielesz i Gustaw Oficyał w sprawie tej występować będą tylko w charakterze świadków.

Sekeya zwłok zabitego Biłskiego odbędzie się dziś.

Co się tyczy uknutego spisku więźniów, aby wydobyć się na wolność, podnieść należy, że niejaki Dyrek, który przed kilkunastu dniami opuścił więzienie krakowskie, doniósł o sfsku szczegółowo policji. Władze więzienne jednak na doniesienie policji w tej mierze, ograniczyły się do przeprowadzenia rewizji w celach więziennych, a nie znalazły żadnych podejrzanych przedmiotów, nie uwierzyły wieściom o planowanej ucieczce więźniów i nie przedsięwzięły żadnych zapobiegawczych zarządzeń. Tymczasem plan takiej masowej ucieczki z więzienia istniał, a jeśli nie został urzeczywistniony, jest to zasługa przypadku. W tej sprawie przypadkiem takim było to, że dozorca Pasenkowski, którego służba w tym dniu kończyła się o godzinie 12 południe, spóźnił się z odej-

TYLKO MASZYNAMI WYRABIANE
TUTKI «KOSMOS»
SA HYGIENICZNE
Fabryki ST. Wołoszyńskiego w Krakowie

Kursa telegraficzne.
Wiedeń 13 kwietnia. Losy: a) procentowe: Austrya 100 zł. kred. z obl. pr. z roku 1880 3-proc. 277.—, Aust. zakł. kr. z obl. pr. z r. 1889 3-proc. 273.25. Uregul. austr. z 1870 r. 100 złr. 5-proc. 240.—. Weg. Banku kraj. po 100 złr. 4-proc. 242.50. Pożyczka serb. prem. po 100 złr. 2-proc. 95.—, b) bezproc.: (Basilia) 5 zł. 20.80, kred. dla h. i p. po 100 zł. 468.—, Clary 40 zł. w 145.—, Pożyczka m. Inebroka 20 zł. 105.—, Losy m. Krakowa 20 zł. 160.—, Pożyczka m. Lublany 20 zł. 67.—, Ofen 43 zł. 230.—, Palfy 40 zł. 195.—, Czerw. krzyża austr. T. 10 zł. 50.25. Czerw. krzyża weg. Tow. 5 zł. 30.75, Losy fund. aroky. Rodolfa 10 zł. 65.—, Salm 26 zł. m. 248.—, Pożyczka Salcburga 20 zł. 98.—, Turackie oblig. prem. kolej. po 100 fr. —, Turackie oblig. prem. kolej. 183-15. Losy kom. m. Wiednia 1874 r. 495.—
Berlin 13 kwietnia. Austrya 100 zł. 85.50. Spl. tys. —
Paryż 13 kwietnia. Renta 3-proc. 97.85. Mąka —.

Przy grach i zabawach, przy składkach i zapisach pamiętajmy
o Towarzystwie „Szkoły ludowej”

FRANCUSKIE
PATHEFONY
S. GRUDZIŃSKI & T. BERGER - Kraków, Szewska 10.
Cenniki gratis. 74 25 26

Specjalny Magazyn rękawiczek oraz bandaży i szelek gumowych **Teofila Lukasa** dawniej Otto Proksch, Grodzka 31
Polecą rękawiczki wszelkiej jakości własnego wyrobu po najtańszych cenach. — Przyjmuje także do prania i farbowania. Zlecenia z prowincyi odwrotną pocztą. —

Zakład artystyczno-kamieniarski i budowlany
Józefa Kuleszy
naprzeciw cmentarza w Krakowie, posiada wielki wybór gotowych pomników z piaskowca, granitu i marmuru. Podejmuje się wykonania grobowców w miejscu i na prowincyi. Telefon 759. 1 79 0

Życzę sobie żyć
w domu prywatnym. Wiadomość: ulica Szlak 1. 7, m. 62. 207 1 0

Młoda panienka
poszukuje miejsca bony lub do wyreżczenia pani domu. Pisemne zgłoszenia pod „I. C. 400” poste restante Kraków. 205 1 0

Porter żywiecki
z Arcyksiążęcego browaru nie mający konkurencyi. — Główny skład: Ludwik Lazar, Kraków, św. Anny 3. 130 49 0

Praktyczny technik
lat 27, żonaty, z kilkoletnią praktyką, obeznany z rysunkami, znający język niemiecki i posiadający ładne piśmo, poszukuje miejsca. — W. L. 32. poste restante Kraków. 203 3 0

Zygmunt WIECZOREK
KRAKÓW, SUKIENICE 29.
Najlepsza bielizna męska.
Najmodniejsze krawatki.
Najlepsze rękawiczki.
38 26 0

Bardzo niskie ceny.
Pisze na maszynie i powiela
w językach: polskim, francuskim, niemieckim i angielskim. — **Helena Frydowa**, Łobzowska 12, II piętro. Przyjmuje od 9—3. 197 3 0

Nauczycielka ludowa poszukuje lekcyi. Warunki przystępne. — Zgłoszenia pod A. Z. w Administracyi „Nowej Reformy”. 188 10 0

Pierwszy krakowski główny wyrób **prawdziwego bulionu** oraz **znakomitych pasztetów**
polecą zawsze, a wszczególności na zbliżające się święta:

1) bulion prawdziwy pożywny w małych oddzielnych kostkach, wystarczających na jedną porcję po 8 hal.
2) bulion prawdziwy w taflach kg. od K 7.60 do 9 K.
3) paszety z gęsich wątróbek z trufkami na wagę kg. 5 K.
4) paszety z drobiu na wagę kg. K 4.50.
5) także paszety i konserwy mięsne, majonezy i anszpiki w puszkach po cenach najprzystępniejszych. — Dla odsprzedających odpowiedni rabat. 2248 5 5

Dyonizy Chrabąszcz i H. Koteczek
Kraków, ul. św. Jana 1. 13.

ZYGMUNT RABA
fortepianista
SKŁAD FORTEPIANÓW I PIANIN
Wylączne zastępowo c. k. fabryki 204 6 0
BRACI STINGL
Pianina od 500 koron (także na raty). — Kraków — ul. św. Jana 1. 13.

Uprzeże, siódła, czapraki, naty, szpicruty, biczyska, munsztuki, wedzida, pasty i lakiery do skór po cenach najtańszych
polecą
Z. Piotrowicz
Kraków, Floryańska 1. 8. 179 6 10

Zakład pogrzebowy
odznaczony najwyższymi honorami
JANA WOLNÓWY
przy ul. św. Tomasza 1. 4, tuż przy placu Szczepańskim, Filia: ulica Kopernika 1. 6. — Telefon Nr 334
Zakład podejmuje się urządzeń pogrzebowych, oraz sprowadzania zwłok z wszystkich krajów europejskich. 12 86 0

Założony w r. 1872
Zakład artystyczno-kamieniarski
BRACI TREMBECKICH
Kraków, ul. Rakowicka 7, tel. 482,
podejmują się wykonania grobowców i pomników, tak w miejscu jak na prowincyi, oraz polecą wielki wybór pomników gotowych z piaskowca, marmuru i granitu. 81 70 300

Wdowa
po oficyancie pocztowym, znająca się na kuchni, poszukuje posady gospodyni domu za skromnem wynagrodzeniem. Zytikiewiczowa poste restante Kraków. 195 3 0

Ukończony akademik wiedeński
udziela nauki języka, konwersacji i literatury niemieckiej pod przystępnymi warunkami. Wiadomość pod A. T. poste restante Kraków. 72 22 0

Kapelusze damskie
najświeższe modele paryskie, polecą na obecną sezon
JÓZEFA KARMAŃSKA
KRAKÓW, UL. ŚW. KRZYŻA 7, I p.
W wielkim wyborze kapelusze żałobne. 26 51 0
Rządca Drukarni L. K. Górski.

Masło górskie
stołowe 1/2 kg. K 1.36. Kiełbasę górską, wiejską 1/2 kg. K 1.44 — polecą
Handel kolonialny 150 21 0
H. Jurkiewicz, Kraków, Szewska 22.

Uczeń VII. kl. gimn.
poszukuje lekcyi. Zgłoszenia pod F. P. przyjmuje Administracya „Nowej Reformy”. 1158 10 0

Młodzieniec
z ukończ. I kursem Wyz. Szk. Przem. poszukuje zajęcia. Zgłosz. S. Ch. Kraków, Zwierzyniecka 30. 175 10 0

Wdowa bezdzietna
poszukuje posady do zarządu domu u starszego pana lub wdowca lub też na plebanię z mniejszem gospodarstwem. Zgłosz. pod M. M. 100. poste restante Kraków. 2281 2 4